

Nr 878

Av herr Magnusson i Borås m. fl., i anledning av Kungl Maj:ts proposition nr 105, angående ytterligare utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1965/66.

(Lika lydande med motion nr 713 i Första kammaren)

År 1964 beslöt riksdagen att ett statligt aktiebolag för bevakning av statliga skyddsföremål m. m. skulle bildas — Allmänna bevakningsaktiebolaget. Det förutsattes härvid att bevakning av från total försvarssynpunkt betydelsefulla objekt skulle ombesörjas av bolaget, medan en från kostnadssynpunkt fördelaktig konkurrens mellan bolaget och privata företag skulle skapas beträffande övriga bevakningsobjekt. Bevakningsbolagets verksamhet skulle till en början begränsas till storstockholmsområdet, ehuru det framhölls att åtgärder för effektivisering av bevakningen genom bolagets försorg efter hand kunde behöva vidtagas över hela landet. Bolaget skulle drivas utan vinstsyfte men i sin verksamhet vara fullt affärsmässigt inriktat.

Från vårt håll motsatte vi oss bildandet av bolaget och föreslog att ett nytt förslag för organiserande av bevakningsuppgifterna avseende militära skyddsföremål skulle framläggas på grundval av bevakningstekniska kommitténs den 2 april 1963 avlämnade betänkande. I motion II: 879 framhölls härvid bl. a.:

Det finns anledning att ställa frågan hur det statliga bolaget kommer att förfara därest det i framtiden visar sig att underlaget för dess verksamhet blir för litet med hänsyn till de önskemål om rationalisering av driften etc. som kan uppstå. Från rent affärsmässig synpunkt bör då bolaget helt naturligt söka sig ut på den öppna marknaden. Hurudan blir i så fall bolagets konkurrenssituation jämfört med privata företags? Som tidigare påpekats har ju för det statliga bolaget i princip monopoliserats en viss sektor av vaktverksamheten. Det kan onekligen ifrågasättas om inte bolaget i praktiken blir ett monopolföretag vars prissättning blir tämligen oberoende av rådande marknadsläge. Det finns också anledning anta att en pressad konkurrenssituation för det statliga bolaget kan förorsaka »räddningsåtgärder» från riksdagens sida av i princip samma beskaffenhet som tidigare företagits beträffande andra statliga bolag.

Sammanfattningsvis anfördes:

att de utförda beräkningarna angående bolagets affärsmässiga drift icke är av sådan art att de bör läggas till grund för beslut om tillskapande av ett statligt vaktbolag;

Bihang till riksdagens protokoll 1966. 4 saml. Nr 878—885

att den i propositionen redovisade avsikten att reservera en del av marknaden för det statliga bolagets del inte kan läggas till grund för en på affärs-mässiga grunder driven rörelse.

I skrivelse den 8 februari 1966 har Allmänna bevakningsaktiebolaget hemställt att sammanlagt 3 miljoner kronor ställs till bolagets förfogande för att täcka bolagets kapitalbehov. Av skrivelsen samt av en av en revisionsbyrå verkställd utredning framgår att av kapitalbehovet avses 800 000 kronor att användas för sanering av bolagets balansräkning och 2 200 000 kronor för anskaffning av teknisk utrustning och för utvidgning av verksamheten utanför storstockholmsområdet. Preliminära undersökningar har enligt bolaget visat att en sådan utsträckning av bolagets verksamhet till vissa delar av landet är möjlig och från bolagets synpunkt lämplig redan före år 1970.

I proposition nr 105 angående ytterligare utgifter på tilläggsstat II föreslår chefen för försvarsdepartementet att bolaget skall tillföras det begärda kapitaltillskottet om 3 miljoner kronor i första hand på så sätt att aktiekapitalet höjs med 1 850 000 kronor genom nyteckning av 1 850 aktier. Genom att aktierna utges till överkurs tillförs bolaget genom nyteckningen 2 250 000 kronor, varav 400 000 utgör överkurs. Återstoden av kapitalbehovet, 750 000 kronor, skall tillföras bolaget såsom vederlagsfritt tillskott. Dessutom biträder departementschefen bolagets förslag om att statsgarantien för lån bytes ut mot en rörlig kredit i riksgäldskontoret intill 3 miljoner kronor.

De farhågor som vi uttalade vid 1964 års riksdag angående bolagets verksamhet har nu besannats, och det finns anledning betvivla att bolaget, även om önskat kapitaltillskott erhålles, i framtiden kan komma att klara sig utan ytterligare tillskott från staten.

Någon utredning angående förutsättningarna för bolagets fortsatta och eventuellt utvidgade verksamhet har inte verkställts. Underlag saknas sålunda för en bedömning av om rörelsen i framtiden kan komma att ge ett bättre resultat än hittills. Erfarenheter från andra statliga företag ger oss anledning till tvivel i detta avseende. Vi anser därför att den lämpligaste och mest rationella åtgärden är att bolagets verksamhet snarast avvecklas.

Bevakningen av militära skyddsföremål, vilket det i förevarande fall endast bör gälla, bör då lösas på annat sätt. Det av bevakningstekniska kommittén framförda förslaget om en särskild bevakningsorganisation i försvarets regi tillgodoser såväl det krav på effektivitet som på samordnad ledning som från militär synpunkt kan ställas på bevakningen. Vad som behöver ytterligare övervägas är möjligheterna att utnyttja polispersonal inom ramen av ifrågavarande bevakningsuppgifter. Vi vill därför föreslå att Kungl. Maj:t snarast förelägger riksdagen förslag i enlighet härmed.

Oavsett att vi motsätter oss förslaget om att bolaget skall tillföras kapital vill vi särskilt ta upp departementschefens förslag om att 1 150 000 kronor

av kapitaltillskottet skall ligga inom den bestämda ramen för försvarsutgifterna. Vi anser det mycket anmärkningsvärt att en kund, vilket försvaret är, skall tvingas att, utöver avgiften för utförda tjänster, tillskjuta medel för att hjälpa bolaget ur en ekonomisk kris. Departementschefens förfarande i detta avseende rimmar dåligt med hans påstående att bolagets rörelse skall bedrivas enligt fullt affärsmässiga principer. Därest vårt förslag om att bolagets verksamhet skall avvecklas inte skulle bifallas, föreslår vi att försvaret inte skall belastas av någon del av kapitaltillskottet.

Aberopande det anförda hemställes,

A. att riksdagen måtte med avslag å proposition nr 105 såvitt avser teckning av aktier i Allmänna bevakningsaktiebolaget m. m. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa,

1) att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för en avveckling snarast möjligt av Allmänna bevakningsaktiebolagets verksamhet,

2) att nytt förslag för organiserande av bevakningsuppgifterna avseende militära skyddsföremål måtte framläggas för riksdagen på grundval av bevakningstekniska kommitténs förslag, varvid ytterligare överväganden bör ske beträffande möjligheterna att utnyttja polispersonal inom ramen av ifrågavarande bevakningsuppgifter;

B. att riksdagen, därest yrkandena under A. icke skulle bifallas, i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att investeringskostnaderna icke i någon mån skall belasta försvarsutgifterna.

Stockholm den 13 april 1966

Tage Magnusson (h)

i Borås

Hans Nordgren (h)

Erik Grebäck (cp)

Sigfrid Löfgren (fp)